ซุนวู (SUNTZU)

孙子兵法

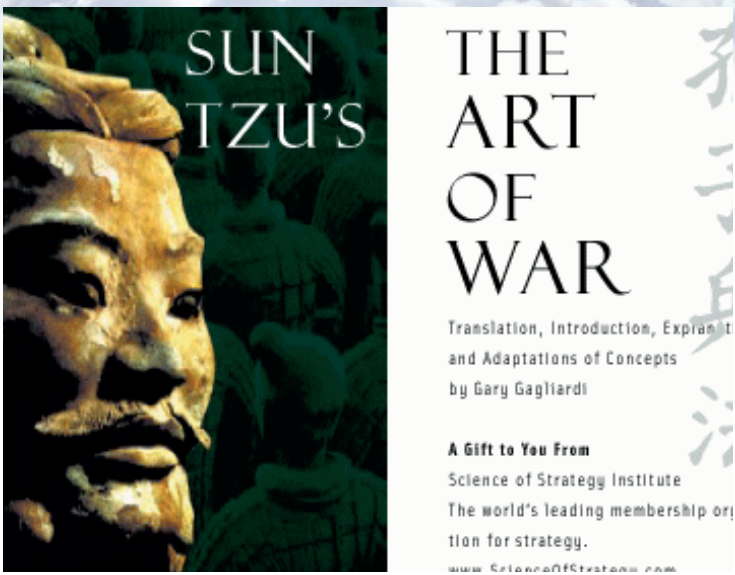

ตำราพิชัยสงคราม 13 บท

孙子兵法十三计

ซุนวู (SUNTZU) เป็นชื่อตำราพิชัยสงคราม 13 บทไม้ตายที่เก่าแก่ที่สุด หนึ่งในหนังสือว่าด้วยการทหารของจีนโบราณ 7 เล่ม เสียงที่ชาวไทยอ่านว่า **“ซุนซู๊”** เป็นเสียงอ่านตามที่ชาวตะวันตกอ่าน มิใช่เสียงที่ชาวจีนอ่านออกเสียง คาดว่าไม่ “ซุนวู” (514–497 ปีก่อนคริสต์ศักราช) หรือไม่ก็ “ซุนปิง” (340 ปีก่อนคริสต์ศักราช) เป็นผู้ประพันธ์ขึ้น โดยใช้สำนวนจีนที่คมคาย เข้าใจง่าย ประกอบกับใช้แนวคิดของชาวตะวันออกล้วน ๆ และเป็นแม่บททางความคิด

ของทั้งลัทธิเต๋า และลัทธิขงจื๊อ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากถอดความตรงตัวแล้วอาจแปลได้ว่า **“ปราชญ์แซ่ซุน”**

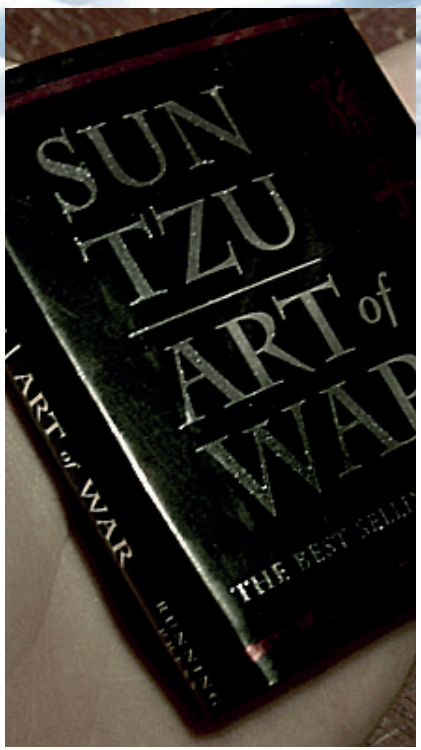

มีการอ้างถึงซุนวูบ่อยครั้งในระหว่างการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสงครามของสถาบันการศึกษาวิชาชีพทางทหาร แต่ความจริงแล้วทหารไทยน้อยคนนักที่เคยได้อ่านฉบับจริงจนจบเล่ม หรือไม่ก็เพียงเคยได้อ่านจากเอกสารเรื่องอื่น ๆ ที่ยังขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากที่ถอดความวางขายในตลาดหนังสือทั่วไปมีการสอดแทรกความเห็นส่วนตัวที่ไม่ถูกต้องไว้มาก กับบางส่วนถูกถอดความจากเอกสารภาษาอังกฤษซึ่งผู้แปลไว้ก่อนเป็นชาวตะวันตก จึงไม่สามารถทำความเข้าใจกับทัศนะของชาวตะวันออกได้ ทำให้เกิดอุปสรรคในการค้นคว้า และอ่านไม่รู้เรื่อง

เอกสารฉบับนี้ ถอดความอย่างตรงไปตรงมา มิได้สอดแทรกความเห็นส่วนตัวใด ๆ จากอักษรจีนโบราณหรืออักษรญี่ปุ่นโบราณ และการถอดความเป็นภาษาญี่ปุ่นปัจจุบันของหนังสือชื่อ SUNTZU ของนาย KANETANI ซึ่งจัดพิมพ์และแก้ไขครั้งล่าสุดเมื่อปี 1980 โดยใช้เป็นตำราเรียนของนักเรียนนายร้อยรวมประเทศญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 2 เหตุผลประการหนึ่งที่สถาบันทหารของญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างมาก เนื่องเพราะพวกเขาถือว่าเป็นความรู้พื้นฐานทางทหารที่ต้องศึกษาตั้งแต่ยังวัยเยาว์ ดังนั้นทหารญี่ปุ่นจะมีตำรานี้

ครอบครองเป็นส่วนตัวทุกคน ในขณะที่ทหารไทยนั้นมองว่า ซุนวู เป็นเรื่องในระดับยุทธศาสตร์ที่จำเป็นต้องรู้เพียงเฉพาะผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันในเรื่องแนวคิดด้านการศึกษาระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ซุนวู เป็นตำราพิชัยสงครามที่สะท้อนปรัชญาจิตนิยมสุดขั้ว และอธิบายด้วยสำนวนจีนที่กระทัดรัด คมคาย ใช้ตรรกะบวกลบเชิงเส้นแบบธรรมดา ๆ ทำให้อ่านและทำความเข้าใจได้ง่าย ผู้แปลหวังอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่รักการอ่านทุกท่าน เพราะนอกจากจะสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานประจำวันแล้ว เนื้อหาสาระของ ซุนวู ยังได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าอัดแน่นไปด้วย “FUNDAMENTAL DOCTRINE” ที่จะทำให้ผู้ที่อ่านได้แตกฉานสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของสงครามได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างบทที่สำคัญ

重要兵法的例子

รบร้อยชนะร้อย

ซุนวูได้กล่าวไว้ว่า การรบถ้ารู้จักการวางแผนที่ดีมีสิทธิที่จะชนะทุกร้อยครั้งเหมือนสิงโต ถ้าคราวใดที่ไม่สามารถจะล่าเหยื่อได้จะไม่ออกล่าเหยื่อ ในสงครามเมื่อมีการรู้กำลังของกองทัพของเราเอง รู้ความสามารถของแม่ทัพ รู้ความสามารถของกองทหารของฝ่ายเรา โอกาสรบชนะจะมีครึ่งหนึ่ง เมื่อใดก็ตามที่เราเรียนรู้กองกำลังของข้าศึก เรียนรู้ความสามารถของแม่ทัพข้าศึก และรู้ความสามารถของกองทหารของข้าศึก โอกาสรบร้อยครั้งชนะร้อยครั้งก็ไม่ไปไหนไกล แต่หากเมื่อใดก็ตามที่ออกรบนั้น แม่ทัพไม่รู้กำลังของตัวเอง ไม่รู้กำลังของกองทหารตัวเอง ไม่ว่าจะออกรบกี่ครั้งก็ต้องแพ้ย่อยยับกลับมาทุกครั้ง ศาสตร์ข้อนี้ได้มีการนำไปใช้ในเชิงธุรกิจกันอย่างแพร่หลาย ยกตัวอย่างเช่น ทฤษฎี SWOT Analysis

ตีใกล้แสร้งไกล ตีไกลแสร้งใกล้

ซุนวูกล่าวไว้ว่า เมื่อใดก็ตามที่จะรุกโจมตีเมืองที่ไกลห่างออกไป จงหลอกล่อให้ข้าศึกรู้ว่าเราจะตีเมืองอื่นที่ใกล้กับเรา หลอกให้ศัตรูคิดว่าเราไม่สามารถไปตีถึงเมืองนั้นได้ เมื่อคราใดที่เราเข้าโจมตีศัตรู ศัตรูจะไหวตัวไม่ทัน ทำให้รบชนะได้อย่างง่ายดาย เฉกเช่นเดียวกับโจมตีเมืองที่อยู่ใกล้ แต่หลอกศัตรูว่าเราจะไปตีเมืองที่ไกลห่างออกไป

จงสู้รบให้เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ

• **ไฟ**

เมื่อยามบุกจงบุกให้เหมือนไฟ ให้รุกกระหนำ ให้โหมหนักไปเรื่อย ๆ จนทุกอย่างมอดไหม้

• **ภูเขา**

เมื่อยามที่ตั้งรับจงนิ่งสงบอย่างหุบเขา ไม่ให้ศัตรูจับได้ว่าเราซ่อนตัวอยู่ที่ไหน

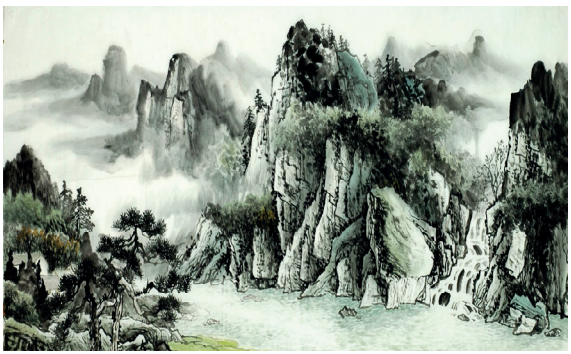

• ลม

เมื่อยามเคลื่อนทัพจงเคลื่อนให้เหมือนสายลมรวดเร็ว โดยไม่ทิ้งร่องรอย

สิ่งที่ผู้ปกครองไม่พึงทำในการยุทธ

ผู้ที่ปกครองห้ามทำผิดกฎ 3 ข้อดังต่อไปนี้ หากไม่ทำตามจะทำให้ประสบกับความพ่ายแพ้ได้

• สั่งให้รุกขณะไม่ควรรุก หรือสั่งให้ถอยขณะเป็นต่อข้าศึก ทำให้กองทัพระสำระสาย

• ไม่มีความเข้าใจในกิจการของกองทัพ แต่สั่งการตามอำเภอใจ หรือสามัญสำนึกของตน ทำให้เหล่าขุนพลสับสน

• ไม่เข้าใจหลักการผสมผสานการใช้กำลังทหารเหล่าต่าง ๆ ในการดำเนินกลยุทธ์ แต่เข้าแสดงบทผู้บัญชาการ ทำให้เหล่านายทหารเกิดความลังเลสงสัย ไม่แน่ใจเมื่อเหล่าทัพต่าง ๆ ตกอยู่ในสภาพลังเลสงสัย สับสนไม่แน่ใจ ก็เกิดความระสำระสายในกองทัพ ศัตรูก็ฉวยโอกาสนี้เข้ากระทำและได้รับชัยชนะ เป็นต่อฝ่ายเรา

ปัจจัยสู่ชัยชนะ

การนำกองทัพสู่ชัยชนะมีปัจจัย 5 ประการ

- รู้ว่าเมื่อใดควรรบและไม่ควรรบ
- รู้จักการออมกำลัง
- นายและพลทหารเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
- วางแผนและเตรียมการดี
- มีขุนพลผู้ที่สามารถและไม่ถูกแทรกแซงจากผู้ปกครอง

ที่กล่าวมา 5 ประการนี้ผู้ใดรู้จักใช้จะพบกับ **“ชัยชนะ”**

บทที่ 1 แผนศึก

第一计

❶

ซุนวูกล่าวไว้ การสงครามเป็นงานยิ่งใหญ่ และยังมีความสำคัญต่อชาติใหญ่หลวง ชี้ขาดความเป็นตายของคนในชาติ เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดของชาติ จึงต้องคิดอ่านพิจารณาด้วยความรอบคอบอย่างถึงที่สุด

ฉะนั้นจะต้องคิดคำนึงถึงเรื่องสำคัญ 5 ประการ และพิจารณาเปรียบเทียบ 7 ประการ เพื่อเข้าใจสถานการณ์ได้ถ่องแท้ 5 ประการดังกล่าว ได้แก่

• หนทาง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนแต่ละชั้นว่าสามารถอยู่ร่วมกัน ตายร่วมกันได้เพียงใด (การเมืองภายใน)

• สภาพแวดล้อม เงื่อนไขเอื้ออำนวยของจังหวะ เวลา และภูมิอากาศ

• สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์

• แม่ทัพนายกอง ลักษณะคน

• กฎ ระเบียบ วินัย ขวัญกำลังใจ

ปกติการคิดคำนึง และศึกษาเรื่องราว 5 ประการ แม่ทัพนายกองทุกคนเข้าใจดีอยู่แล้ว แต่ผู้เข้าใจลึกซึ้งกว่าเป็นผู้ชนะ ผู้เข้าใจลึกซึ้งน้อยกว่าเป็นผู้ไม่อาจชนะ ฉะนั้น เพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งกว่าจำเป็นต้องมีการพิจารณาเปรียบเทียบอีก 7 ประการ ดังนี้

• ผู้นำประเทศฝ่ายใดกำจิตใจคนในชาติมากกว่ากัน

• แม่ทัพนายกองฝ่ายใดมีความสามารถมากกว่ากัน

• เงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ฝ่ายใดได้เปรียบ

• ฝ่ายใดรักษากฎ ระเบียบ วินัย เคร่งครัดกว่ากัน

• กองทัพฝ่ายใดเข้มแข็งกว่ากัน

• ทหารหาญฝ่ายใดได้รับการฝึกมามากกว่ากัน

• การให้รางวัล และการลงโทษ ฝ่ายใดมีความยุติธรรมกว่ากัน

สำหรับซุนวูแล้ว จากที่กล่าวมา แม้ยังมิได้รบก็รู้แพ้ชนะกระจ่างแจ้งแล้ว

❷

ในกรณีแม่ทัพนายกองปฏิบัติตามการคิดคำนวณ 5 ประการ และเปรียบเทียบ 7 ประการของข้าพเจ้า **ถ้าเอาคนนี้มาใช้งานจะได้รับชัยชนะแน่นอน ต้องเอาคนคนนี้มาใช้งาน**

ในกรณีแม่ทัพนายกองมิได้ปฏิบัติตามการคิดคำนวณ 5 ประการ

และเปรียบเทียบ 7 ประการของข้าพเจ้า **ถ้าเอาคนนี้มาใช้งานจะประสบความพ่ายแพ้แน่นอน ต้องปลดคนคนนี้ทิ้งเสีย**

ถ้าปฏิบัติตามและเข้าใจความคิดอ่านนี้ การเตรียมการก่อนออกศึกจะเกิด “**พลังอำนาจ**” ซึ่งจะช่วยกองทัพในการศึก พลังอำนาจที่กล่าวช่วยให้ฝ่ายเราสามารถใช้ความอ่อนตัวบังคับสถานการณ์ได้เปรียบให้ตกอยู่กับฝ่ายเรานั่นเอง **(พลังอำนาจ...ศักย์สงคราม)**

❸

การศึกนั้นเป็นการเคลื่อนไหวด้วยเล่ห์เหลี่ยม หมายถึงการกระทำที่กลับกันกับการกระทำปกติ ฉะนั้น เมื่อเข้มแข็งต้องให้เห็นว่าอ่อนแอ เมื่อกล้าต้องให้เห็นว่ากลัว เมื่อใกล้ให้ดูไกล เมื่อไกลให้ดูใกล้ เมื่อข้าศึกต้องการประโยชน์เอาประโยชน์เข้าล่อ เมื่อข้าศึกวุ่นวายสับสนให้ฉวยโอกาส ข้าศึกเหนียวแน่นให้ป้องกัน ข้าศึกเข้มแข็งให้ถอยออกมา เมื่อข้าศึกโกรธให้ยั่วยุ ข้าศึกสบายทำให้พวกเขาเหนื่อยล้า เมื่อข้าศึกกลมเกลียวทำให้แตกแยก โจมตีข้าศึกในที่ซึ่งไม่มีการป้องกัน รุกเข้าไปในที่ซึ่งข้าศึกไม่คาดคิด เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ข้าศึกก่อนรบไม่มีผู้ใดล่วงรู้ได้ว่าจะเผชิญหน้ากับสถานการณ์เช่นไร

❹

ปกติการคิดอ่านก่อนออกศึกแล้วชนะ หมายถึงผลจากการคิดคำนวณ 5 ประการเปรียบเทียบ 7 ประการ แล้วมีทางชนะมากกว่าทางแพ้นั่นเอง แต่หากคิดอ่านก่อนออกศึกแล้วไม่อาจชนะ ก็หมายถึงผลจากการคิดคำนวณ 5 ประการเปรียบเทียบ 7 ประการ แล้วมีทางชนะน้อยนั่นเอง

ดังนั้น จากการคิดคำนวณก่อนออกศึก ถ้ามีทางชนะมากจะชนะ ถ้ามีทางชนะน้อยกว่าก็จะมิอาจชนะ สำหรับข้าพเจ้าเพียงสังเกตดังกล่าวก็รู้แพ้ชนะชัดเจนแล้ว

บทที่ 2 เตรียมศึก

第二计准备战争

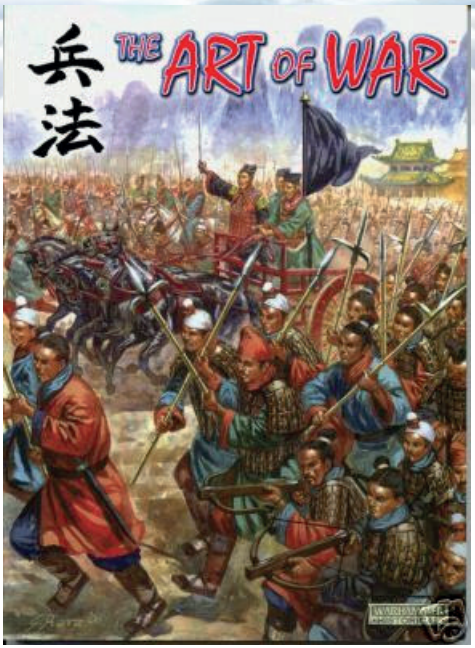

❶

ซุนวูกล่าวไว้ "กฎของสงครามนั้น การทหารเป็นความสิ้นเปลืองอย่างใหญ่หลวง กว่าจะสามารถใช้กำลังเคลื่อนกำลังทหารได้นั้น แม้เพียงวันเดียวก็ยังต้องใช้ทรัพย์สินมหาศาล"

การทำสงครามยืดเยื้อทหารจะอ่อนล้า ความห้าวหาญจะลดลง การเข้าตีป้อมปราการที่มั่นข้าศึกเป็นเวลานานกำลังรบจะหมดไป เพราะฉะนั้น การใช้กำลังทหารเป็นเวลานาน เศรษฐกิจของชาติจะย่อยยับ

ถ้าทหารหาญของชาติเหนื่อยอ่อน ขาดความห้าวหาญ และถ้าเศรษฐกิจของชาติย่อยยับแล้ว ต่างชาติจะยกทัพมารบกับเราแน่นอน ซึ่งแม้จะมีผู้มีความสามารถสูงเพียงไร ก็ยากที่จะต่อต้านกับทัพต่างชาติที่ยกเข้ามาได้

ดังนั้น **“การสงครามจะต้องรวดเร็ว และเฉียบพลัน”**

ตัวอย่างที่ดีของสงครามยืดเยื้อในประวัติศาสตร์ ไม่มีประเทศใดเคยได้ประโยชน์จากสงครามยืดเยื้อไม่เคยปรากฏ ดั่งที่เคยกล่าวแล้ว

"ผู้ที่ไม่เข้าใจความสูญเสียของสงครามอย่างเพียงพอย่อมไม่สามารถเข้าใจผลประโยชน์ที่ได้รับจากสงครามอย่างเพียงพอเช่นกัน"

❷

นักรบที่ชำนาญศึกจะไม่เกณฑ์ประชาชนมารบหลายครั้ง จะไม่ขนเสบียงอาหารจากชาติตนหลายครั้ง แม้ใช้อาวุธจากชาติตน แต่เสบียงอาหารเอาจากดินแดนข้าศึก

การที่ประเทศชาติต้องยากจนลงเพราะกองทัพ ก็เนื่องจากการขนส่งเสบียงอาหารเป็นระยะทางไกล เพราะถ้ากองทัพต้องขนเสบียงอาหารเป็นระยะทางไกล ประชาชนในประเทศก็จะยากจนลง ราคาสินค้าบริเวณสนามรบจะสูงขึ้น เมื่อสินค้าราคาสูงขึ้น ทรัพย์สินของประชาชนก็ยิ่งหมดลง เมื่อทรัพย์สินของประชาชนหมดลง การจะระดมเสบียงอาหารมาให้ทหารก็จะทำได้ยากลำบาก กำลังรบของกองทัพก็จะค่อย ๆ หมดลง ทรัพย์สินของประชาชนจาก 10 จะเหลือ 7 ข้าวของของรัฐที่เสียหายไปกับสงครามจาก 10 จะเหลือ 6 เพราะฉะนั้น แม่ทัพที่มีความสามารถจะแย่งเสบียงอาหารและข้าวของของข้าศึกมาใช้ การใช้ข้าวของของข้าศึก 1 ส่วน ได้ประโยชน์เหมือนใช้ของของเรา 20 ส่วน

❸

การที่ทหารฝ่ายเราสังหารทหารฝ่ายข้าศึกได้ ก็เนื่องจากกำลังใจของทหาร การยึดเอาสิ่งของของข้าศึกมา ก็เนื่องจากผลประโยชน์นั่นเอง ฉะนั้น การให้รางวัลแก่ทหารที่ยึดเอาสิ่งของจากข้าศึกได้ และลงโทษทหารที่ถูกข้าศึกยึดสิ่งของไป เป็นการสร้างความเข้มแข็งขึ้นในกองทัพ

❹

ดังกล่าวข้างต้น

การสงครามนั้นชัยชนะเป็นอันดับหนึ่ง จะยืดเยื้อไม่ได้ แม่ทัพที่ระมัดระวังผลได้เสียของสงครามรอบคอบ คือผู้กำชะตากรรมของประชาชนไว้ เป็นอุปราชชี้ขาดความอยู่รอดของประเทศชาติ

บทที่ 3 นโยบายศึก
第三计战争政策

❶

ซุนวูกล่าวไว้ กฎของสงครามโดยทั่วไป

สยบประเทศข้าศึกไม่เสียเลือดเนื้อเป็นนโยบายหลัก
ใช้กำลังทางทหารเข้าตีประเทศข้าศึกแตกจึงสยบประเทศข้าศึกได้เป็นนโยบายรอง
สยบกองทัพข้าศึกไม่เสียเลือดเนื้อเป็นนโยบายหลัก
ใช้กำลังทางทหารเข้าตีกองทัพข้าศึกแตกจึงสยบกองทัพข้าศึกได้เป็นนโยบายรอง
สยบหน่วยทหารข้าศึกไม่เสียเลือดเนื้อเป็นนโยบายหลัก
ใช้กำลังทางทหารเข้าตีหน่วยทหารข้าศึกแตกจึงสยบหน่วยทหารข้าศึกได้เป็นนโยบายรอง

“รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้งยังมิใช่ยอด
สยบข้าศึกได้ไม่ต้องรบ เป็นยอดนักรบ”

❷

เพราะฉะนั้น

สุดยอดของการสงครามก็คือ เข้าโจมตีแผนลับข้าศึกให้แตก จากนั้น ตีความสามัคคีของข้าศึก ตีสัมพันธไมตรีของกลุ่มพันธมิตรข้าศึกให้แตก สุดท้ายหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้วจึงใช้กำลังทางทหารเข้าตีกำลังทหารข้าศึก สิ่งที่เลวร้ายที่สุดคือการเข้าตีป้อมปราการที่มั่นที่เข้มแข็งของข้าศึก การเข้าตีดังกล่าวจะเป็นเฉพาะเมื่อไม่มีหนทางอื่นแล้ว และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้แล้วเท่านั้น

การเข้าตีป้อมปราการที่มั่นที่เข้มแข็งของข้าศึก ต้องใช้เวลาเตรียมการนาน และต้องพร้อมจริง ๆ จึงทำได้ ซึ่งในระหว่างเตรียมการหากแม่ทัพนายกองไม่สามารถระงับความเกรี้ยวกราดได้ ยกกำลังเข้าทำการรบแตกหักก่อนที่การเตรียมการจะพร้อมทหาร 1 ใน 3 จะต้องตาย แม้กระนั้นป้อมปราการที่มั่นของข้าศึกก็จะยังไม่แตก นี้คือผลเสียของการโจมตีป้อมปราการที่มั่นของข้าศึก

นักรบผู้ชำนาญมิได้ใช้การต่อสู้เพื่อสยบข้าศึก ป้อมปราการที่มั่นข้าศึกแตกก็มิใช่ด้วยการโจมตีตรงหน้า ประเทศข้าศึกต้องพินาศลงก็มิใช่ด้วยศึกสงครามยืดเยื้อ ใช้วิธีชนะโลก ชนะโดยไม่เสียเลือดเนื้อ ด้วยเหตุนี้ทหารหาญก็ไม่เหนื่อยอ่อน ผลประโยชน์ที่ได้รับย่อมเป็นผลประโยชน์สูงสุด

“นี่คือกฎของนโยบาย ในการทำศึกสงคราม”

3

กฎของสงครามโดยทั่วไป

เมื่อมีกำลัง 10 เท่าเข้าโอบล้อม เมื่อมีกำลัง 5 เท่าเปิดเกมรุก เมื่อเท่ากันให้สู้ ถ้าน้อยกว่าให้ถอย ถ้ากำลังปะทะกันไม่ได้ให้หลบซ่อน โดยปกติกำลังน้อยกว่าปะทะตรงหน้ากับกำลังที่มากกว่าย่อมทำไม่ได้เป็นทางปกติ กำลังที่น้อยนิดคิดแต่จะใช้ความห้าวหาญ รังแต่จะถูกจับเป็นเชลยของกำลังที่มากกว่าเท่านั้น

4

โดยทั่วไป แม่ทัพมีหน้าที่ช่วยเหลือชาติ ถ้าหน้าที่นั้นสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับผู้นำประเทศชาตินั้นต้องเข้มแข็งแน่นอน ถ้าหน้าที่นั้นขัดแย้งกับผู้นำประเทศชาตินั้นต้องอ่อนแอแน่นอน ฉะนั้นสิ่งที่น่าเป็นห่วงเกี่ยวกับการศึกสำหรับผู้นำประเทศ มี 3 ประการ ได้แก่

• ไม่รู้ว่าไม่ควรใช้กำลังทหาร สั่งให้ใช้กำลังทหาร ไม่รู้ว่าไม่ควรถอย สั่งให้ถอย

• ไม่รู้เรื่องภายในกองทัพ แต่เข้ามาปกครองกองทัพร่วมกับแม่ทัพ

• ไม่เข้าใจวิธีใช้กำลังทหาร แต่เข้ามาบังคับบัญชาทหาร

เมื่อใดที่ทหารอยู่ในความหลง ความงงงวยแปลกใจสงสัย ต่างชาติจะยกทัพเข้ามา และชัยชนะของกองทัพที่สับสนก็จะจากหายไป

5

ฉะนั้น มี 5 สิ่งที่ต้องรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับชัยชนะได้แก่

• เมื่อไรควรรบ เมื่อไรไม่ควรรบ ระมัดระวังผลได้ผลเสียรอบคอบ...ชนะ

• เข้าใจการใช้กำลังใหญ่ กำลังเล็ก นอกแบบในแบบ...ชนะ

• ประสานจิตใจคนทุกชั้นได้...ชนะ

• เตรียมการตีปะทะที่ประมาท...ชนะ

• แม่ทัพนายกองมีความสามารถ ผู้นำประเทศไม่แทรกแซงกิจการภายในกองทัพ...ชนะ 5 ประการนี้เป็นวิธีเข้าใจชัยชนะ ดังนั้น

“เมื่อรู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งปราศจากอันตราย
รู้สถานการณ์ฝ่ายเขาไม่รู้ฝ่ายเรา แพ้บ้างชนะบ้าง
ไม่รู้เขาไม่รู้เรา กล่าวได้ว่ารบทุกครั้ง รังแต่จะมีอันตราย”

บทที่ 4 ศึกษ์สงคราม

第四计战争

❶

ซุนวูกล่าวไว้

ยอดนักรบ ตั้งมั่นในที่ซึ่งไม่มีใครอาจชนะเขาได้ รอคอยโอกาสซึ่งใครก็ได้อาจชนะต่อข้าศึก รูปแบบที่ไม่มีใครอาจชนะได้อยู่ที่ฝ่ายเรา รูปแบบที่ใครก็ได้อาจสามารถชนะได้อยู่ที่ฝ่ายเขา

แม้จะเป็นยอดนักรบที่สามารถตั้งมั่นในที่ซึ่งไม่มีใครอาจชนะได้ ก็ไม่สามารถทำให้ข้าศึกตั้งอยู่ในที่ซึ่งใครใครก็อาจชนะได้จึงจำเป็นต้องรู้จักอดทนรอคอย รูปแบบที่ไม่มีใครอาจชนะได้นั้นเป็นรูปแบบเกี่ยวข้องกับการตั้งรับ รูปแบบที่ใครก็อาจชนะได้เป็นรูปแบบเกี่ยวข้องกับการรุก รับเนื่องจากกำลังรบไม่เพียงพอและรุกเนื่องจากกำลังรบมีอยู่เพียงพอ นักรบที่ตั้งรับเก่งเหมือนซ่อนอยู่ใต้ของใต้แผ่นดิน นักรบที่รุกเก่งเหมือนเคลื่อนไหวอยู่เหนือของเหนือฟ้า ฉะนั้นจึงอยู่ในที่ปลอดภัยและสามารถเอาชัยเด็ดขาดได้สำเร็จ

❷

ระดับชัยชนะที่คนทั่วไปมองออกยังมิใช่ยอด รบกันแล้วได้ชัยชนะคนทั่วโลกแซ่ซ้องสรรเสริญยังมิใช่เยี่ยม หยิบถือเส้นผมได้ว่ามีกำลังมิได้ มองดวงอาทิตย์จะบอกว่าตาดีไม่ได้ ฟังเสียงฟ้าร้องว่าหูดีมิได้ สมัยก่อนยอดนักรบคนทั่วไปมองไม่ออก เขาจะเข้ายึดโอกาสชนะง่ายแล้วชนะ เพราะฉะนั้นการต่อสู้ของยอดนักรบนั้น มิได้มีชื่อเสียง มิได้ใช้ความรู้ความสามารถหรือความมานะพยายามพิเศษพิสดารและกล้าหาญใด ๆ เนื่องเพราะเขาจะทำสงครามที่ชนะแน่นอนเท่านั้น สงครามที่ชนะแน่นอนก็คือเข้าตีข้าศึกที่แพ้แน่นอนแล้วชนะนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ยอดนักรบจะตั้งมั่นในที่ซึ่งไม่มีใครอาจชนะได้ รอคอยโอกาสชนะและไม่ปล่อยให้โอกาสชนะโอกาสแรกหลุดลอยไปนั่นเอง

“กองทัพที่มีชัย คือกองทัพที่ก่อนออกศึกได้รับชัยชนะแล้วจึงรบ
กองทัพที่พ่ายแพ้ คือกองทัพที่ออกรบแล้วจึงแสวงหาชัยชนะนั่นเอง”

❸

ยอดนักรบย่อมสามารถทำให้จิตใจคนทุกชั้นเป็นหนึ่งได้ สามารถจัดระบบรักษาวินัย และกฎระเบียบได้ ฉะนั้นจึงสามารถตัดสินแพ้ชนะได้อย่างอิสระ

4

ปัญหาในการจัดการทางทหารก่อนรบจะเกิดขึ้น 5 ประการที่ต้องขบคิด

- ปัญหาขอบเขตของการรบ
- ปัญหาปริมาณสิ่งของที่ต้องทุ่มเทในการรบ
- ปัญหาจำนวนทหารที่จะนำมาใช้ในการรบ
- ปัญหาขีดความสามารถของหน่วยกำลัง จะมีมากน้อยขนาดใด
- ปัญหาของชัยชนะ

กองทัพที่ได้ชัยต้องผ่านขั้นตอนดังกล่าว และมีความได้เปรียบ กองทัพที่พ่ายแพ้ คือกองทัพที่เสียเปรียบจากปัญหาดังกล่าวนั่นเอง

5

ผู้ชนะซึ่งทำให้ผู้คนในชาติร่วมกันต่อสู้ได้ เหมือนกับแอ่งน้ำในหุบเขา ซึ่งเกิดจากสายน้ำเล็ก ๆ หลายพันสายไหลมารวมกัน ซึ่งหากแอ่งน้ำนั้นตกลงมาเป็นน้ำตกก็จะมีพลังมหาศาล พลังที่ซ่อนอยู่ในแอ่งน้ำกลางหุบเขานี้เปรียบได้กับ “ศักย์สงคราม” และพลังของน้ำที่กระทบเบื้องล่างเปรียบได้กับ “จลน์สงคราม” ฉันใดฉันนั้น...

บทที่ 5 จลน์สงคราม
第五计战争行动

❶

ซุนวูกล่าวไว้

การปกครองกำลังขนาดใหญ่จะทำได้เนื่องจากการจัดกำลังขนาดเล็กให้เป็นหมวดหมู่นั่นเอง การจะบังคับบัญชากำลังขนาดใหญ่ได้ต้องจัดเตรียมเครื่องมือสื่อสาร ธงทิว กลอง ฆ้อง เพื่อให้กำลังขนาดเล็กเข้าใจคำสั่งจึงจะทำได้

การที่กำลังขนาดใหญ่สามารถต้านทานกำลังของข้าศึกได้ดี ก็คือใช้ความอ่อนตัว แยกแยะการใช้กำลังอย่างรวดเร็ว อย่างเข้มแข็ง ใช้กำลังทั้งนอกแบบในแบบอย่างเหมาะสม

ในการรบ และการต่อสู้ จะชนะข้าศึกได้เหมือนหินกระแทกไข่แตกได้เสมอ ๆ ก็เนื่องจากใช้การหลอกล่อข้าศึกนั่นเอง

❷

การต่อสู้โดยทั่วไป ตั้งมั่นในที่ไม่มีทางแพ้เข้มแข็งดุจหินใหญ่เหมือนสู้กันตามแบบ จู่โจมข้าศึกเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ข้าศึกเหมือนสู้กันนอกแบบ

เช่นเดียวกับฤดูกาลที่ไม่จบสิ้น จากมืดกลับสว่าง จากสว่างกลับมืด เสียงมี 7 เสียงแต่ผสมกันแล้วฟังได้ไม่หมด สี 3 สีผสมกันเกิดสีนับไม่ถ้วน รสชาติ 5 รสผสมกันเกิดรสชาติที่ลิ้มลองไม่หมด เช่นกันการใช้กำลังก็มีนอกแบบในแบบ แต่ผสมกันแล้วเกิดรูปแบบนับไม่ถ้วน ต่างเกิดจากกันและกัน ระหว่างตามแบบจะมีนอกแบบ ระหว่างนอกแบบจะมีตามแบบ เรียกว่านอกแบบเกิดจากตามแบบ และตามแบบเกิดจากนอกแบบ หมุนเวียนเปลี่ยนไปหาจุดสิ้นสุดมิได้ ใครจะรู้ละว่าจะเป็นแบบใด

❸

ยอดนักรบจะเพิ่มศักย์สงครามทำให้จลน์สงครามเพิ่ม จลน์สงครามนั้นเหมือนลูกศรที่วิ่งไป ศักย์สงครามนั้นก็เหมือนขณะง้างคันศรนั่นเอง

❹

ความวุ่นวายเกิดจากความมีระเบียบ ความขลาดเกิดจากความกล้า ความอ่อนแอเกิดจากความเข้มแข็ง แต่ละสิ่งเคลื่อนไหวสู่กันและกันง่ายดายนัก

"จะวุ่นวายสับสนหรือมีระเบียบขึ้นอยู่กับปัญหาการจัดหน่วยทหาร

จะกลัวหรือกล้าหาญขึ้นอยู่กับปัญหาของจลน์สงคราม

จะอ่อนแอหรือเข้มแข็งขึ้นอยู่กับปัญหาของศักย์สงคราม

3 สิ่งระมัดระวังใส่ใจย่อมจะได้ระเบียบ ความกล้าหาญ และความเข้มแข็ง"

❺

เพราะฉะนั้น การจะล่อข้าศึกให้ออกมานั้น

เมื่อชี้ให้เห็นรูปแบบการวางกำลังให้ข้าศึกรู้ ข้าศึกต้องมาแน่นอน เมื่อชี้ให้เห็นว่าข้าศึกจะได้รับประโยชน์อะไรบ้าง ข้าศึกต้องออกมาเอาแน่นอน นั่นคือการใช้ประโยชน์ล่อข้าศึกให้ออกมา

จงเข้าปะทะข้าศึกนั้นด้วยการดัดหลังคู่ต่อสู้ตลอดเวลา

❻

ยอดนักรบเมื่อต้องการชัยชนะจากจลน์สงครามที่มีอยู่ มิได้พึ่งพาบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษ แต่พึ่งพาพลังอำนาจของจลน์สงคราม ปล่อยให้ผู้คนต่าง ๆ เป็นไปตามจลน์สงครามนั้น เหมือนกับสิ่งของท่อนไม้รูปแบบต่าง ๆ จะอยู่นิ่งบนพื้นราบ แต่เมื่อเอียงพื้นราบขึ้น สิ่งของเหล่านั้นจะกลิ้งไปตามจลน์สงครามนั่นเอง ฉะนั้นยอดนักรบจะให้ผู้คนเข้าต่อสู้เหมือนสิ่งของท่อนไม้กลิ้งจากที่สูง

นี่แหละที่เรียกว่า "<u>จลน์สงคราม</u>"

บทที่ 6 หลอกล่อ

第六计花招

❶

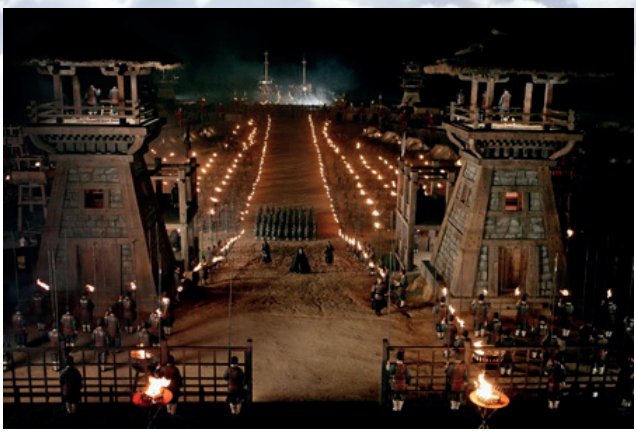

ซุนวูกล่าวไว้

กองทัพที่มาถึงสนามรบก่อน และรอคอยข้าศึกเป็นฝ่ายที่สบาย
กองทัพที่มาถึงสนามรบทีหลังและเข้าต่อสู้เป็นฝ่ายที่ลำบากและทรมาน

“ยอดนักรบนั้นฝ่ายตนจะต้องเป็นฝ่ายควบคุมการรบ
หมายถึง ทำให้ข้าศึกเป็นดั่งเช่นตนคิด และไม่เป็นอย่างที่ข้าศึกคิด”

การที่ฝ่ายเราจะทำให้ข้าศึกออกมาได้นั้น ชี้ผลประโยชน์เข้าล่อ
การที่ฝ่ายเราจะทำให้ข้าศึกไม่เข้ามาได้นั้น ชี้ถึงผลเสียนั่นเอง
ด้วยเหตุนี้จึงสามารถทำให้ข้าศึกที่สุขสบาย เหนื่อยล้าได้ ทำให้ข้าศึกที่ท้องอิ่ม หิวโหยได้ การหลอกล่อข้าศึกที่อยู่นิ่ง ๆ ให้เคลื่อนไหวจึงทำได้นั่นเอง

❷

โจมตีสถานที่ที่ข้าศึกต้องออกมาอย่างแน่นอน รุกอย่างรวดเร็วเข้าไปในที่ที่ข้าศึกคาดไม่ถึง การเคลื่อนกำลังเข้าไปในสถานที่ไกลโดยไม่เหนื่อย ก็คือเข้าไปในเส้นทางที่ไม่มีการต้านทานจากข้าศึก หลังจากเข้าโจมตีแล้วสามารถยึดได้ ก็คือการเข้าโจมตีที่ไม่มีการป้องกันจากข้าศึก หลังจากวางกำลังป้องกันแล้วเข้มแข็งแน่นอน ก็คือการรักษาที่มั่นที่ข้าศึกจะไม่เข้าตี

นักรบที่รุกเก่ง ข้าศึกไม่รู้ที่ปกป้อง
นักรบที่รับเก่ง ข้าศึกไม่รู้ที่จะเข้าตี
แยบคายลึกซึ้ง สุดยอดต้องปราศจากรูป
ลี้ลับมหัศจรรย์ สุดยอดต้องปราศจากเสียง
จึงเป็นอุปราชชี้ขาดชะตากรรมของข้าศึกได้

3

รุกเข้าไปแล้วไม่สามารถป้องกันได้เพราะว่ารุกเข้าไปในช่องว่างของข้าศึก ถอยออกมาแล้วตามไม่ทันเพราะว่ามิได้ติดตามไปอย่างรวดเร็ว

ฉะนั้น เมื่อฝ่ายเราต้องการรบ แม้ข้าศึกจะอยู่ในที่มั่นเข้มแข็งไม่ยอมออกรบ แต่การที่ข้าศึกจะอย่างไรก็ต้องออกมา ก็เพราะว่าฝ่ายเราโจมตีในที่ที่ข้าศึกจะต้องยกกำลังมาช่วยนั่นเอง

เมื่อเราไม่ต้องการรบ แม้จะมิได้วางกำลังป้องกันใดใด แต่ข้าศึกอย่างไรก็จะไม่ออกมา ก็เพราะว่าสถานที่นั้นถูกลวงนั่นเอง

4

เพราะฉะนั้น ถ้าเราลวงข้าศึกให้ทราบชัดเกี่ยวกับกำลังฝ่ายเรา แต่เราซ่อนกำลังจริงไว้ เมื่อข้าศึกแยกกำลังออกไป และเรารวมกำลังไว้ ถ้าเรารวมกำลังเป็นหนึ่ง และข้าศึกแยกกำลังออกเป็น 10 ส่วน ผลการปะทะกันฝ่ายเราจะมีทหารมากกว่า 10 เท่า เราจะเป็นฝ่ายมีกำลังมาก ข้าศึกจะเป็นฝ่ายมีกำลังน้อย ถ้าเราสามารถใช้กำลังใหญ่เข้าปะทะกับกำลังน้อยของข้าศึก ข้าศึกก็จะเป็นฝ่ายที่อ่อนกว่าเราเสมอ เมื่อข้าศึกไม่ทราบที่เราจะรบ ไม่ทราบเวลาที่เราจะรบ

ข้าศึกจะกระจายกำลังออกป้องกัน เมื่อทำเช่นนั้น การปะทะกับฝ่ายเรา ข้าศึกจะเป็นฝ่ายน้อยกว่าเราโดยตลอด

ดังนั้น เมื่อกำลังใหญ่อยู่หน้า กองหลังจะเป็นกำลังน้อย เมื่อกองหลังกำลังมาก กองหน้ากำลังน้อย กำลังหลักด้านขวา กำลังน้อยด้านซ้าย กำลังหลักด้านซ้าย กำลังน้อยด้านขวา จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

เพราะฉะนั้น รู้สถานที่รบ รู้เวลารบ แม้ไกลแต่ถ้าควบคุมได้ควรรบ ไม่รู้สถานที่รบ ไม่รู้เวลารบ ซ้ายจะช่วยขวาก็ไม่ได้ ขวาจะช่วยซ้ายก็ไม่ได้ กองหน้าจะช่วยกองหลัง กองหลังจะช่วยกองหน้าไม่ได้

“ตามที่ข้าพเจ้าคิด แม้ฝ่ายหนึ่งจะมีกำลังมาก แต่หากถูกหลอกล่อ ถูกลวง อีกฝ่ายหนึ่งก็จะรวมกำลังมากกว่าฝ่ายแรกอยู่ร่ำไป ฝ่ายแรกย่อมมิอาจรบด้วยได้”

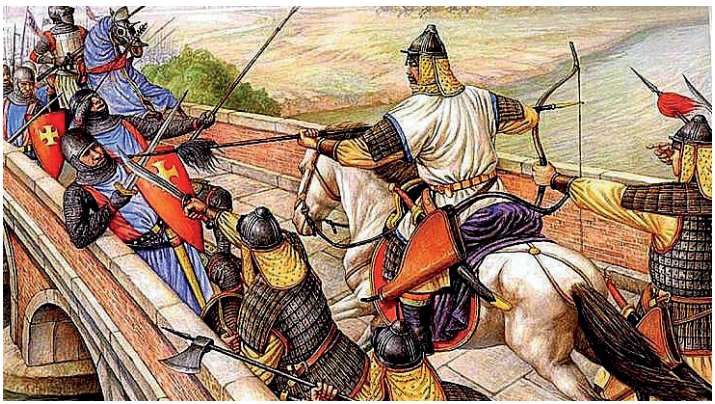

❺

ฉะนั้นก่อนออกรบ เพื่อเข้าใจการหลอกล่อ การลวงของข้าศึก ต้องเข้าใจผลได้ผลเสีย กับสถานการณ์ข้าศึกให้แตกเสียก่อน ใช้การล่อให้ข้าศึกเคลื่อนไหวเป็นหลัก จับท่าทีของข้าศึกให้ได้รู้ที่ใดรบได้รบไม่ได้ ที่ใดได้เปรียบเสียเปรียบ มีกำลังน้อยกำลังมาก และเมื่อไรนั่นเอง

6

เพราะว่าสุดยอดของศักย์สงครามคือ “**ปราศจากรูป**” การปราศจากรูปนี้ แม้ข้าศึกมีสายลับแทรกซึมลึกซึ้งก็ไม่อาจรู้เราได้ แม้ใช้คนมีความรู้ก็คิดไม่ออก เพราะปราศจากรูป อ่านท่าทีเขาให้แตกใช้ท่าทีนั้นเปลี่ยนรูปเรา นำชัยชนะที่คนธรรมดามิอาจเห็นได้ คนธรรมดาแม้รู้จักชัยชนะของตนแต่ไม่ทราบจะชนะอย่างไร เมื่อใด และที่ใด

ดังนั้น สภาพของชัยชนะไม่ควรให้เกิดขึ้นซ้ำสอง
เปลี่ยนแปลงตามศักย์สงคราม ข้าศึกนับไม่ถ้วนจึงดี

7

ฉะนั้น ศักย์สงคราม รูปแบบทางทหาร จึงเหมือนน้ำไหลจากที่สูงลงที่ต่ำ หลีกเลี่ยงที่สูงเหมือนไม่ปะทะข้าศึกที่มีการเตรียมการดี โจมตีที่ที่มีการเตรียมการหลอก เอาชัยข้าศึกเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ข้าศึก เหมือนน้ำไหลตามรูปแบบภูมิประเทศ

เพราะฉะนั้น รูปแบบที่แน่นอนของการใช้กำลัง และศักย์สงครามจึงไม่มีเช่นเดียวกับน้ำที่ปราศจากรูป เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ลึกซึ้งยากจะคะเนได้

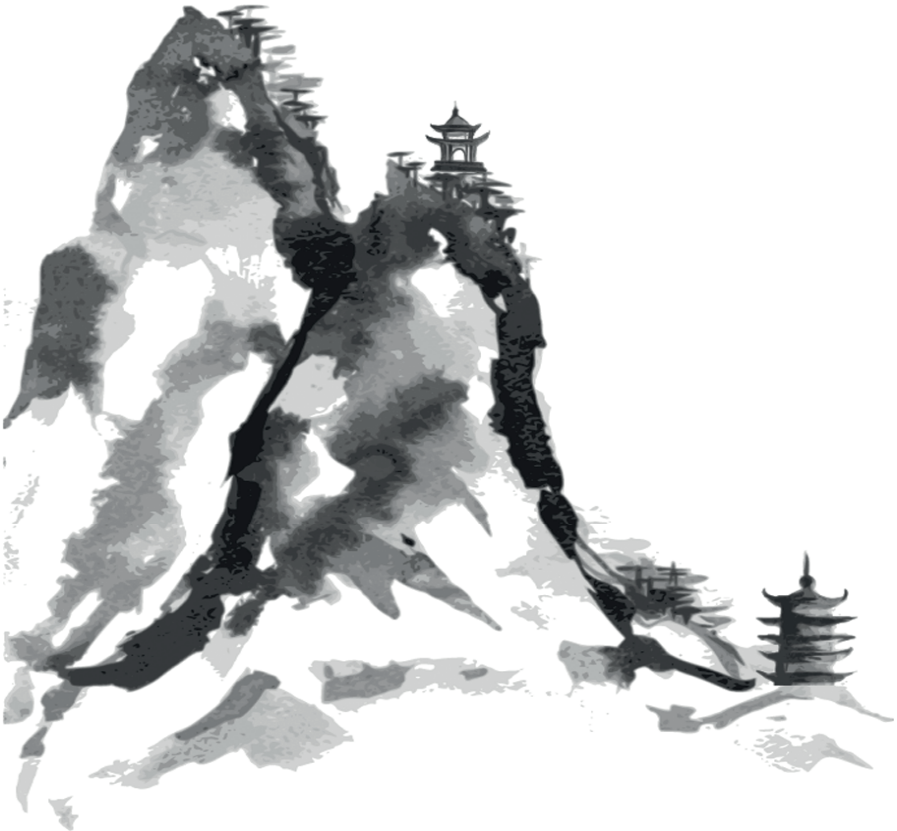

บทที่ 7 การแข่งขัน

第七计竞争

❶

ซุนวูกล่าวไว้

จากกฎของสงคราม ตั้งแต่แม่ทัพรับคำสั่งผู้นำประเทศให้จัดกำลังทหารเข้ายันข้าศึก จนถึงเมื่อเตรียมกำลังพร้อมยกไปตั้งรับข้าศึกเสร็จสิ้น ช่วงเวลาดังกล่าวเรียกว่า “การแข่งขันทางทหาร” เป็นการแข่งขันที่ชิงความได้เปรียบเป็นเรื่องที่ไม่ถึงกับยากนัก ความยากของการแข่งขันทางทหาร ก็คือ **การทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย การทำสิ่งที่จะเกิดความเสียหายให้พลิกกลับเป็นประโยชน์นั่นเอง**

การแข่งขันทางทหารนั้นยังมีอันตรายอย่างหนึ่ง เมื่อทหารทั้งหมดพยายามแข่งขันกับข้าศึก เพื่อเข้ายึดพื้นที่ได้เปรียบให้ได้ก่อน การเคลื่อนกำลังทั้งหมดย่อมล่าช้าเสียเวลา ซึ่งหากไม่คำนึงถึง รังแต่จะรีบไปให้ถึงก่อนข้าศึกก็อาจไม่สามารถขนเอาเสบียงอาหาร อาวุธที่จำเป็นไปด้วยได้ ทหารที่ขาดเสบียงอาหารและอาวุธย่อมพ่ายแพ้ ขณะทิ้งเสบียงอาหารและอาวุธ รีบเดินทางทั้งกลางวันกลางคืนไม่มีพักเพื่อจะไปได้เร็วขึ้น ถ้าแม่ทัพถูกจับก็หมายถึงความพ่ายแพ้อย่างใหญ่หลวง ทหารที่แข็งแรงอาจจะไปถึงได้ ทหารที่อ่อนล้าจะถึงทีหลัง 100 ลี้เคลื่อนไป 10 คนจะมาถึงได้ 1 คน 50 ลี้จะมาได้ครึ่งหนึ่ง 30 ลี้จะมาได้ 2 ใน 3 คนเท่านั้น

อย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น ดั่งนี้คือ ความลำบาก ความยาก ของการแข่งขันทางทหาร

❷

ดังนั้น

ไม่รู้เรื่องภายในของต่างชาติ เป็นพันธมิตรกับต่างชาตินั้นย่อมไม่ได้

ไม่รู้ภูมิประเทศ การเคลื่อนทัพเข้าไปย่อมทำไม่ได้

ไม่รู้วิธีใช้คนในพื้นที่นั้น ย่อมไม่ได้ประโยชน์จากพื้นที่นั้น

❸

ด้วยเหตุนี้การสงครามนั้นใช้การดัดหลังคู่ต่อสู้เป็นหลัก เคลื่อนไหวไปในที่ที่เป็นประโยชน์ เปลี่ยนแปลงรูปด้วยการกระจายกำลัง และรวมกำลัง ฉะนั้นเคลื่อนไหวรวดเร็วเช่นดั่งลม รอคอยเหมือนไม้ซ่อนลมหายใจ รุกรบเช่นเปลวเพลิง เข้าใจยากดุจความมืด เข้มแข็งดุจขุนเขา เกรี้ยวกราดเหมือนสายฟ้า จะรวบรวมเสบียงอาหารให้กระจายกำลังออกไป จะขยายพื้นที่ยึดครองให้รักษาจุดสำคัญมั่นคง เคลื่อนไหวระมัดระวังคิดอ่านรอบคอบ

“ชิงปฏิบัติการก่อนข้าศึก ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย

ผู้รู้เข้าใจดีชนะ ดั่งนี้คือกฎของการแข่งขัน”

4

การศึกนั้นยากที่จะสั่งการใดใดด้วยปากให้ทุกคนเข้าใจได้ จะต้องเตรียมเครื่องมือบางอย่างที่จะทำให้ หู และตาของเหล่าทหารหาญเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้

การที่ทหารของฝ่ายเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แม้ผู้กล้าก็ฝ่ามาไม่ได้ ผู้ขลาดก็ถอยหนีไม่พ้น ความสับสนจะหมดไป จะทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามสถานการณ์ได้ทันต่อเหตุการณ์ นำมาซึ่งหนทางแห่งชัยชนะ

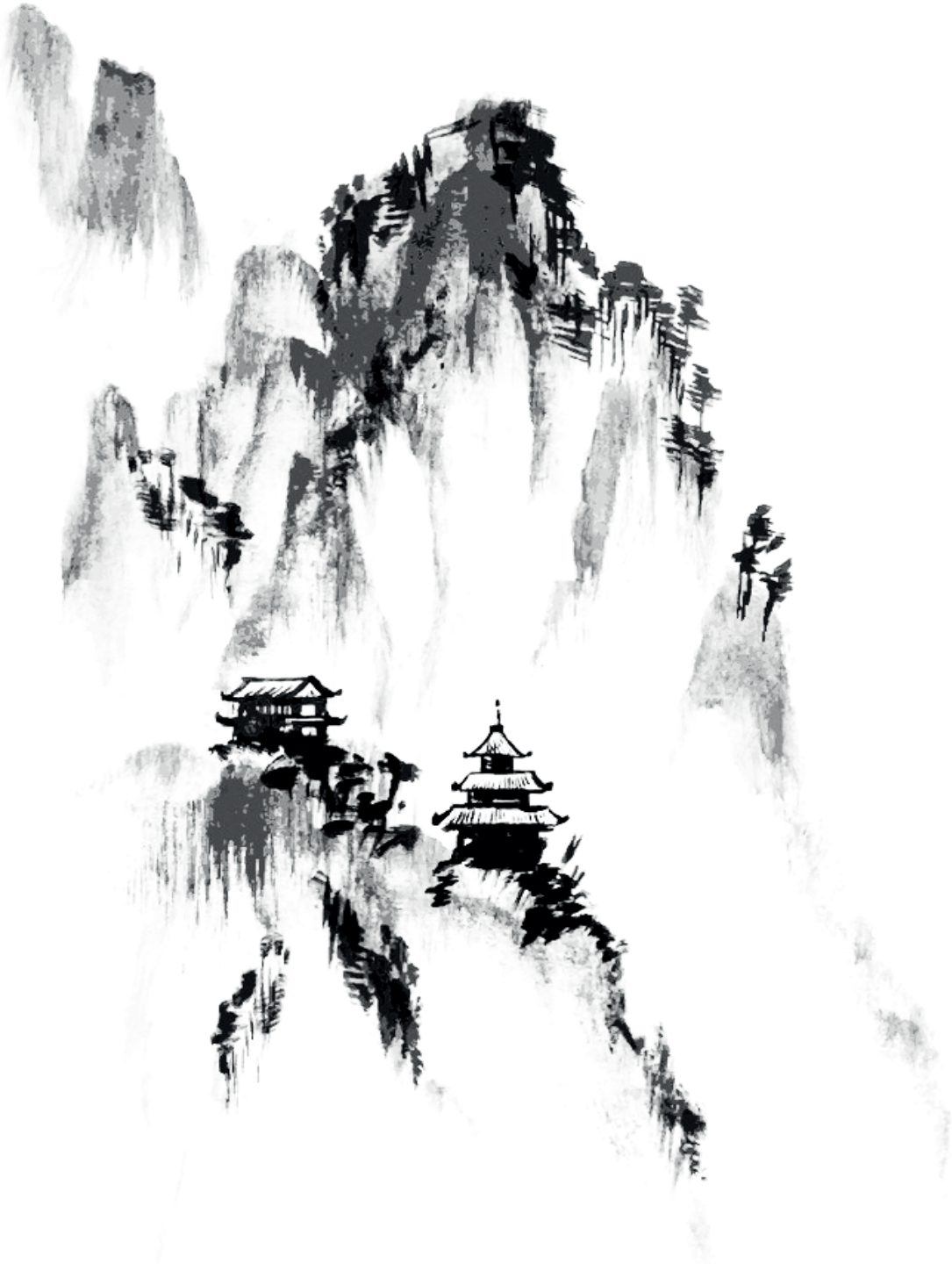

บทที่ 8 เก้าเหตุการณ์

第八计九个情况

❶

ซุนวูกล่าวไว้ ตามกฎของสงคราม

- อย่าโจมตีข้าศึกบนเนินสูง
- อย่าตั้งรับข้าศึกที่รุกเข้ามาโดยมีเนินเขาอยู่เบื้องหลัง
- อย่าเผชิญหน้ากับข้าศึกในที่รกชัดเป็นเวลานาน
- อย่ารุกไล่ข้าศึกที่หลอกถอย
- อย่าโจมตีข้าศึกที่ขวัญดี
- อย่ากินเหยื่อที่ข้าศึกลวงไว้
- อย่าหยุดข้าศึกที่กำลังกลับบ้านเกิด
- อย่าล้อมข้าศึกโดยมิดชิด ต้องเปิดทางให้หนีอย่างน้อย 1 ทาง
- อย่ารุกไล่ข้าศึกที่ถอยอย่างระมัดระวังเข้าไปชิดนัก

ทั้งหมดคือเก้าเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นเป็นกฎของสงคราม

❷

ถนนที่น่าจะผ่านไปด้วยดีแต่ผ่านไม่ได้นั้นมีอยู่

กองทัพข้าศึกที่น่าเข้าตีแต่เข้าตีไม่ได้นั้นมีอยู่

ป้อมปราการที่มั่นที่น่าเข้าโจมตีแต่เข้าโจมตีไม่ได้นั้นมีอยู่

พื้นที่ที่น่าเข้ายึดครองแต่เข้ายึดครองไม่ได้นั้นมีอยู่

“คำสั่งของผู้นำประเทศที่น่าปฏิบัติตามแต่ปฏิบัติไม่ได้ก็มีอยู่ เช่นกัน”

❸

เพราะฉะนั้น แม่ทัพที่คำนึงผลได้ผลเสียจากเก้าเหตุการณ์เป็นอย่างดี คือผู้ใช้ทหารอย่างระมัดระวัง แม่ทัพที่ไม่คำนึงผลได้ผลเสียจากเก้าเหตุการณ์เป็นอย่างดี แม้จะเข้าใจภูมิประเทศดีแต่ก็จะไม่ได้ประโยชน์จากพื้นที่นั้น

ในการควบคุมการใช้กำลังทหารนั้น เก้าเหตุการณ์นี้เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง แม้จะเข้าใจถึง 5 ส่วน ก็ยังมิสามารถใช้กำลังทหารให้เกิดประโยชน์อย่างเพียงพอได้

❹

ดังที่กล่าวมา

การคิดอ่านของผู้รู้นั้น คิดเรื่องราวใดต้องระมัดระวังผลได้ และผลเสียประกอบกันไป เรื่องราวใดเป็นประโยชน์ก็ต้องคิดอ่านด้านผลเสียด้วย งานก็จะสำเร็จบรรลุเป้าหมาย เรื่องราวใดเป็นผลเสียก็ต้องคิดอ่านด้านดีด้วย ความกังวลก็จะหมดไป

❺

ฉะนั้น

ชี้ให้เห็นผลเสียจึงสยบต่างชาติ

ชี้ให้เห็นว่าจำเป็นจึงใช้ทูตต่างชาติ

ชี้ให้เห็นประโยชน์จึงให้ข้าศึกแตกหนี

❻

เรามิอาจขอร้องข้าศึกมิให้ยกกองทัพมา เราพึ่งพาการเตรียมการที่พร้อมต่อข้าศึกที่จะยกมาทุกเมื่อ เรามิอาจขอร้องข้าศึกมิให้เข้าโจมตี แต่เราพึ่งพาการตั้งมั่นที่มิอาจเข้าตีได้ต่างหาก

❼

ฉะนั้น สำหรับแม่ทัพมีอันตรายอยู่ 5 ประการ

- สำนึกว่าตนต้องสู้ตาย ไม่รู้จักถอย แล้วถูกฆ่าตาย
- คิดแต่จะเอาตนรอด ขาดความกล้า แล้วถูกจับเป็นเชลย
- เอาแต่ใจร้อนจนผู้คนทั้งหลายมองว่าบ้าเลือด
- ขาดความกระตือรือร้น ตกอยู่ในสภาวะต้องอาย
- รักทหารจนต้องเหนื่อยเพราะทำงานให้ทหาร

5 ประการเหล่านี้ยามศึกเป็นผลเสีย กองทัพละลาย แม่ทัพตาย ในสนามรบ จะต้องเกิดขึ้นจาก 5 ประการดังกล่าวแน่นอน จำเป็นที่แม่ทัพจะต้องระมัดระวังใส่ใจ

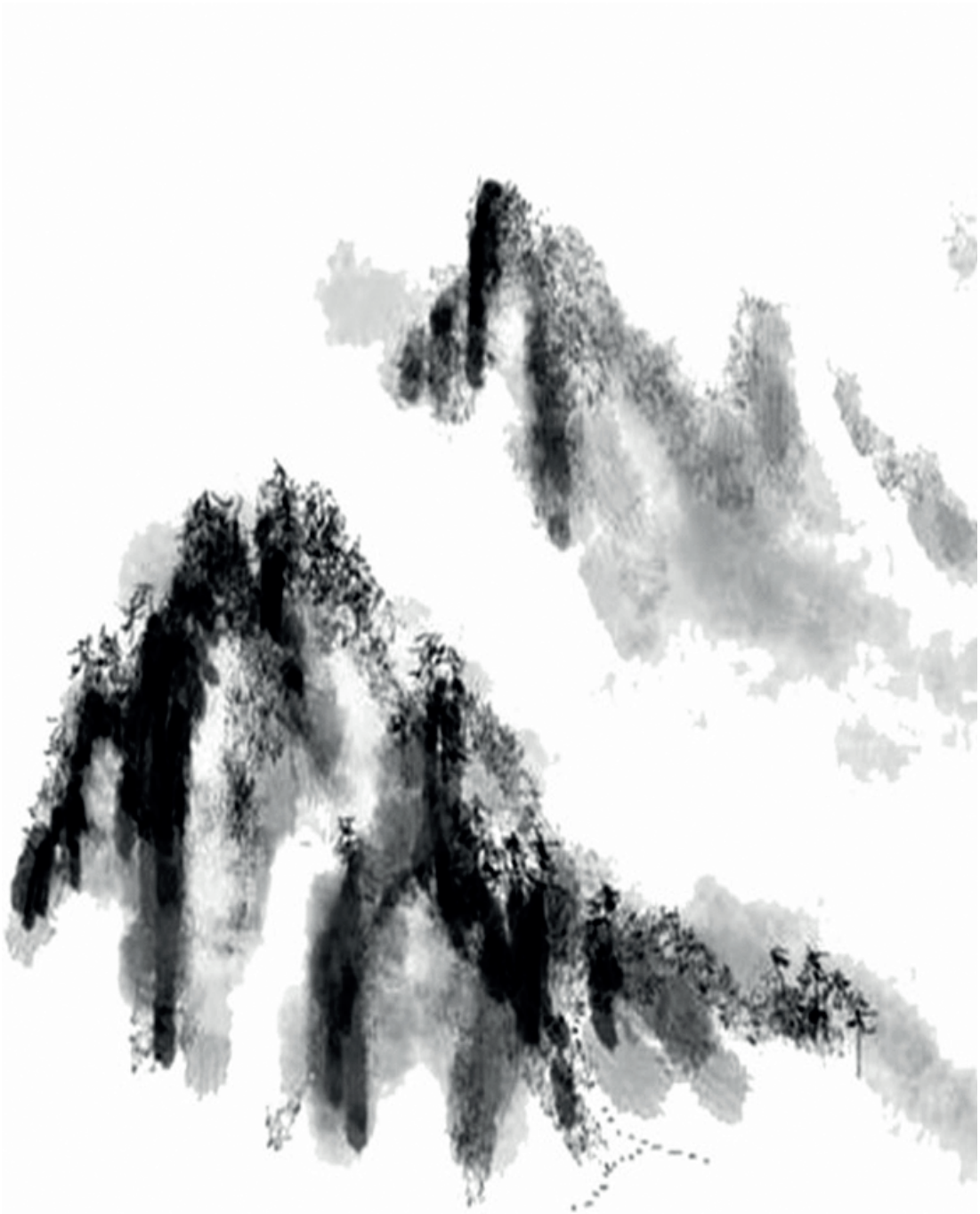

บทที่ 9 เคลื่อนกำลัง

第九计移动力

❶

ซุนวู กล่าวเกี่ยวกับ สถานที่ตั้งของกองทัพ กับการหาข่าวสถานการณ์ข้าศึกไว้ดังนี้

จะข้ามเขาให้เลาะร่องเขา พบที่สูงให้อยู่ที่สูง รบที่สูงอย่าหันหาข้าศึกที่สูงกว่า ดังนี้ เกี่ยวกับกองทัพบนเขา

ถ้าข้ามแม่น้ำมาแล้วจงอยู่ให้ไกลจากฝั่งแม่น้ำ ข้าศึกโจมตีข้ามแม่น้ำมาอย่ารับการโจมตีตรงกลางแม่น้ำ จงเข้าตีขณะข้าศึกข้ามมาได้ครึ่งหนึ่งจะได้เปรียบ อย่ารับการโจมตีจากข้าศึกริมน้ำ พบพื้นที่สูง อยู่ที่สูงหากต้องอยู่ปลายน้ำ อย่ารบกับข้าศึกต้นน้ำ ดังนี้ เกี่ยวกับกองทัพกับแม่น้ำ

จะข้ามที่ลุ่มมีน้ำขังถ้าทำได้รีบไปให้เลยออกไปโดยเร็ว ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องรบในที่ลุ่ม

เตรียมน้ำอาหาร หญ้าฟางมาก ๆ และตั้งทัพโดยเอาป่าไว้เบื้องหลัง ดังนี้ เกี่ยวกับกองทัพในที่ลุ่มในที่ราบ

จงอยู่ที่สะดวก เอาที่สูงอยู่เบื้องหลังที่ต่ำอยู่เบื้องหน้า ดังนี้ เกี่ยวกับกองทัพในที่ราบ

การใช้ประโยชน์พื้นที่ภูมิประเทศเป็นเหตุผลให้ได้ชัยชนะมาแล้วหลายครั้งในประวัติศาสตร์

❷

โดยทั่วไปที่ตั้งกองทัพ ที่สูงกว่าดี ที่ต่ำกว่าไม่ดี มีแสงแดดดี ไม่มีแสงแดดไม่ดี อยู่ในที่อุดมสมบูรณ์ปลอดโรคภัย โรคภัยไข้เจ็บในกองทัพก็เป็นเงื่อนไขแพ้ชนะ

นี่เป็นผลที่ได้จากภูมิประเทศ

❸

ต้นน้ำที่ฝนตกลงมา น้ำจะเชี่ยวกราด รอให้กระแสน้ำเบาลงก่อนจึงคิดข้าม

❹

พื้นที่ที่มีสิ่งกีดขวางตามธรรมชาติ เช่น หนองน้ำ บึง หลุม หุบผาแคบ ต้องรีบผ่านไปอย่างรวดเร็ว อย่าเข้าใกล้ เราเมื่อพยายามอยู่ไกล แต่ชี้ให้ข้าศึกอยู่ใกล้ ฝ่ายเราเมื่อหันหน้าเข้าหา ชี้ให้ข้าศึกมีพื้นที่นั้นอยู่เบื้องหลัง

❺

บริเวณตั้งทัพมีป่ารก ให้ระมัดระวังให้ดี ที่นั่นจะเป็นที่ที่มีข้าศึกซุ่มอยู่ มีหน่วยลาดตระเวนข้าศึกอยู่

❻

ข้าศึกยิ่งใกล้ยิ่งเงียบ แสดงว่าข้าศึกพึ่งพาความรกของภูมิประเทศ

ข้าศึกแม้อยู่ไกลแต่พยายามรบติดพัน แสดงว่าหวังจู่โจม

ข้าศึกตั้งอยู่ในที่ราบ เหมือนข้าศึกชี้ให้เราเห็นประโยชน์ให้เราออกรบ

มีเสียงต้นไม้ใบหญ้าแสดงว่าข้าศึกกำลังโจมตีมา

นกบินหนีแสดงว่ามีข้าศึกซุ่มอยู่

สัตว์ป่าตกใจแสดงว่าข้าศึกจู่โจม

ฝุ่นฟุ้งกระจาย แสดงรถรบข้าศึก

ฝุ่นเป็นแผ่นกว้าง แสดงว่าเป็นทหารราบ

ฝุ่นฟุ้งกระจายเล็กน้อย นั่นแหละข้าศึกกำลังสร้างกองบัญชาการ

❼

ทูตข้าศึกเข้ามาพูดหลอกล่อพยายามแสดงว่าเพิ่มการตั้งรับ นั่นคือเตรียมการสำหรับรุก

ทูตข้าศึกแสดงให้ดูว่ากล้าหาญ เตรียมการรุกนั่นคือข้าศึกเตรียมการถอย

ข้าศึกมิได้ตกอยู่ในสภาวะลำบากพยายามปรองดองแสดงว่าข้าศึกมีแผนลับ

รถรบขนาดเบาออกหน้าแสดงว่ากำลังหลักอยู่สองข้าง

ทหารวิ่งกันสับสนมาจัดใหม่เป็นแถวเป็นระเบียบ แสดงว่าเตรียมรบขั้นแตกหัก

ครึ่งหนึ่งไปข้างหน้าอีกครึ่งหนึ่งไปข้างหลัง แสดงว่ากำลังหลอกล่อนั่นเอง

8

การสงครามนั้นใช่ว่าคนยิ่งมากยิ่งดีก็หาไม่ เพียงแต่ไม่ผลีผลามถ้าสามารถคาดการณ์ข้าศึกระดมพลได้เหมาะสม ก็สามารถรวบรวมชัยชนะได้เพียงพอแล้ว แต่ถ้าคิดอ่านไม่รอบคอบประมาทข้าศึก ต้องถูกข้าศึกจับเป็นเชลยแน่ ถ้าทหารหาญไม่ใกล้ชิดแม่ทัพนายกอง ทั้งยังถูกลงโทษ เขาเหล่านั้นจะไม่เชื่อฟัง เมื่อไม่เชื่อฟังก็ปกครองยาก ถ้าทหารหาญแม้ใกล้ชิดแม่ทัพนายกอง แต่มิได้ใช้การลงโทษแก่ผู้ทำผิด คำสั่งที่ต้องปฏิบัติจะกลายเป็นเรื่องเล่น ๆ ไม่สามารถปกครองใช้งานได้เช่นกัน

เพราะฉะนั้น แม่ทัพนายกองต้องใช้คุณธรรม ระเบียบวินัย และการลงโทษทัณฑ์ในการปกครอง นี้เป็นเงื่อนไขชัยชนะ

การรักษาระเบียบวินัยจากชีวิตประจำวัน เมื่อออกคำสั่งทหารจะเชื่อฟัง ถ้าไม่รักษาระเบียบวินัยจากชีวิตประจำวัน เมื่อออกคำสั่งทหารจะไม่เชื่อฟัง

ความจริงใจต่อระเบียบวินัยจากชีวิตประจำวันของทหาร

ชนะใจประชาชนได้ สามารถกำจิตใจประชาชนเป็นหนึ่งได้

บทที่ 10 ภูมิประเทศ

第十计形势

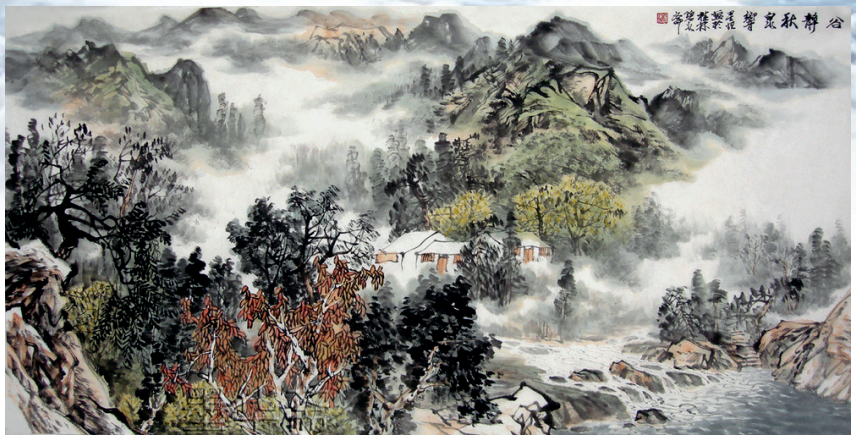

❶

ซุนวูกล่าวไว้ ลักษณะภูมิประเทศมี 6 ประเภท

- ที่ไปมาสะดวกนั้นมีอยู่
- ที่ไปสะดวกแต่กลับลำบากก็มีอยู่
- ทางแยกเป็นหลายแพร่งก็มีอยู่
- มีที่แคบ
- มีที่รก
- มีที่ไกล

สำหรับที่ไปมาสะดวกจงรีบเข้ายึด โดยเฉพาะที่ดีเป็นที่สูงมีแสงแดดก่อนออกศึกหากสถานที่ดังกล่าวไม่ถูกตัดเส้นทางส่งกำลังบำรุง การรบจะมีเปรียบ สำหรับสถานที่ไปง่ายกลับลำบาก ถ้าเข้าไปในที่ข้าศึกไม่มีการเตรียมการชนะได้ แต่ถ้าข้าศึกมีการเตรียมการจะไม่อาจชนะข้าศึกได้ จะถอนกลับก็ยาก

การรบจะเสียเปรียบ สำหรับทางหลายแยกจะออกจะเข้าล้วนเสียเปรียบ ข้าศึกใช้ผลประโยชน์หลอกล่อให้เราออกรบ อย่าออกรบ พยายามถอยออกให้ไกล ถ้าข้าศึกตามค่อยเข้าตีจะมีเปรียบสำหรับที่แคบ ควรยึดได้ก่อนข้าศึก จากนั้นรวมกำลังรอคอยการมาของข้าศึก ถ้าข้าศึกยึดได้ก่อน อย่าเข้าตีที่แคบ ถ้าข้าศึกมิได้รวมกำลังไว้เข้าตีดีคือที่รก เราควรยึดก่อน ควรอยู่ในที่สูงรอคอยข้าศึก ถ้าข้าศึกยึดได้ก่อนควรอยู่ให้ห่าง ฝ่ายเราและข้าศึกตั้งทัพอยู่ใกลกัน ถ้ากำลังรบพอกันรบกันยาก ฝ่ายรุกก่อนเสียเปรียบ

เหล่านี้คือ 6 ประเภทพื้นที่ภูมิประเทศ แม่ทัพต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบอย่างเพียงพอ

❷

ในกองทัพนั้นมีพวกหนีทหาร พวกปล่อยตัว พวกซึมเศร้า พวกแหกคอก พวกวุ่นวาย และพวกแพ้แล้วหนี ทั้งหมด 6 จำพวก โดยทั่วไปแม้มิได้เกิดเภทภัยก็จะทำให้แม่ทัพเดือดร้อนอยู่เสมอ ๆ

พวกเหล่านี้เมื่อฝ่ายเราห้าวหาญพอ ๆ กับข้าศึก แต่ข้าศึกมีมากกว่า 10 เท่าแม้ยังมิได้ต่อสู้ก็หนีตายกันหมดสิ้นแล้ว

ถ้าทหารเข้มแข็งแต่ตัวนายอ่อน กองทัพจะไม่มีกำลัง ถ้าทหารอ่อนแต่ตัวนายเข้มแข็ง กองทัพก็จะไม่คึกคักขวัญจะไม่ดี ถ้าตัวนายโกรธไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของแม่ทัพ แต่เมื่อข้าศึกยกมาต้องออกรบโดยมีความโกรธอยู่ในใจ รบแต่ตามที่ตนเองคิด กองทัพก็จะไปไม่รอด แม่ทัพที่หย่อนยานไม่เคร่งครัด ออกคำสั่งไม่แน่นอน ตัวนาย และทหารย่อมปฏิบัติไม่ได้ เกิดความวุ่นวาย แม่ทัพจะคิดอ่านสถานการณ์ข้าศึกก็ย่อมทำไม่ได้ ปะทะข้าศึกคราวใดก็ตีข้าศึกที่แข็งกว่าเสมอ ทหารจะหมดความกล้าหนีหายหมด

ทั้งหมดเกิดจากคน 6 จำพวกดังที่กล่าวข้างต้น เป็นต้นเหตุแห่งความพ่ายแพ้ ถือเป็นหน้าที่ของแม่ทัพจะต้องคิดอ่านเรื่องนี้อย่างเพียงพอ

3

ลักษณะของภูมิประเทศเป็นสิ่งช่วยการศึก ถ้าคิดอ่านพิจารณารอบคอบแล้วชนะได้

“การพิจารณาภูมิประเทศและดัดแปลงมาใช้ทางยุทธวิธี

เป็นงานยิ่งใหญ่ของแม่ทัพ”

ถ้าพิจารณารอบคอบระมัดระวังต้องชนะแน่นอน ถ้าพิจารณาไม่รอบคอบไม่ระมัดระวังต้องแพ้แน่นอน

ถ้าคิดอ่านแล้วชนะแน่นอน แต่ผู้นำประเทศสั่งอย่าใช้กำลัง การตัดสินใจรบของแม่ทัพเป็นสิ่งถูกต้อง

ถ้าคิดอ่านแล้วแพ้แน่นอน แต่ผู้นำประเทศสั่งให้ใช้กำลังการตัดสินใจไม่รบของแม่ทัพเป็นสิ่งถูกต้อง

เพราะฉะนั้นมิได้แสวงหาชื่อเสียงรุกเมื่อควรรุก มิกลัวผิด ถอยเมื่อควรถอย เอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

“ถ้าผลประโยชน์ตรงกันกับผู้นำประเทศ

แม่ทัพคนนี้คือสมบัติล้ำค่าของประเทศชาติ”

4

ปกครองทหารเหมือนดูแลเด็ก ทหารย่อมสามารถติดตามแม่ทัพไปในที่อันตรายได้ ปกครองทหารเหมือนลูก มีความรักความผูกพัน ทหารก็พร้อมจะร่วมเป็นร่วมตายกับแม่ทัพได้ แต่ให้ความอบอุ่นอย่างเดียวใช้งานทหารไม่ได้ ให้แต่ความรักสั่งการใดใดย่อมไม่ได้ จะใช้ประโยชน์อันใดย่อมทำไม่ได้

❺

เมื่อรู้ว่ามีกำลังพอ ที่จะเข้าตีข้าศึกรวบรวมชัยชนะได้ แต่ไม่รู้ว่าสถานการณ์ข้าศึกเข้าตีไม่ได้ จะชนะแน่นอนก็หาไม่ เมื่อรู้ว่าสถานการณ์ข้าศึกเข้าตีได้ แต่ไม่รู้ว่ากำลังฝ่ายเราไม่เพียงพอ จะชนะแน่นอนก็หาไม่ เมื่อรู้ว่าสถานการณ์ข้าศึกเข้าตีได้ และรู้ว่ากำลังฝ่ายเรามีเพียงพอ แต่ไม่รู้ว่าสภาพพื้นที่ภูมิประเทศรบไม่ได้ จะชนะแน่นอนก็หาไม่...

ฉะนั้นคนที่เข้าใจการรบดี รู้ข้าศึก รู้เรา รู้พื้นที่ภูมิประเทศ รู้เวลา จึงสามารถใช้กำลังทหารได้โดยไม่หลง การศึกก็จะไม่ลำบาก

เพราะฉะนั้นรู้เขารู้เรา ชัยชนะไม่ไปไหน รู้ภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม และเวลา กล่าวได้ว่าจะสามารถชนะได้อยู่เสมอ

บทที่ 11 เก้าสนามรบ

九個戰場

❶

SUNTZU กล่าวไว้

การศึกนั้นมี พื้นที่แตก พื้นที่เบา พื้นที่ได้เปรียบ พื้นที่สัญจร พื้นที่ติดต่อ พื้นที่สำคัญ พื้นที่ลำบาก พื้นที่ถูกล้อม และพื้นที่สังหาร

สนามรบที่ต่อสู้ในประเทศตนเองหมายถึงพื้นที่แตก สนามรบที่อยู่ในดินแดนข้าศึกแต่ไม่ไกลจากพรมแดนนักคือพื้นที่เบา พื้นที่ที่ข้าศึกยึดได้มีเปรียบเรายึดได้เราก็มีเปรียบคือพื้นที่ได้เปรียบ พื้นที่ที่คิดจะไปก็ได้คิดจะมาก็ได้คือพื้นที่สัญจร พื้นที่ที่มี 4 ทิศถ้าเราเข้าไปได้ก่อนสามารถรับความช่วยเหลือจากต่างชาติ สามารถรวบรวมจิตใจประชาชนได้คือพื้นที่ติดต่อ พื้นที่ลึกในดินแดนข้าศึกผ่านไปด้วยที่มั่นของข้าศึก หมู่บ้านมากมาย เป็นพื้นที่สำคัญ ต้นไม้รกทึบมีหนองบึงเคลื่อนไหวลำบากเป็นพื้นที่ลำบากยิ่งเข้าไปยิ่งแคบถอยออกยาก ข้าศึกใช้กำลังเพียงเล็กน้อยก็โจมตีเราได้คือพื้นที่ถูกล้อม ต้องใช้การต่อสู้สุดชีวิตมิฉะนั้นจะเอาตัวรอดไม่ได้คือพื้นที่สังหาร

ดังกล่าวแล้ว ถ้าเป็นพื้นที่แตกอย่ารบ พื้นที่เบาอย่าชักช้า พื้นที่ได้เปรียบรีบเข้ายึดก่อนถ้าข้าศึกยึดก่อนอย่าเข้าตี พื้นที่สัญจรอย่าทิ้งระยะกันห่าง พื้นที่ติดต่อใช้การทูต พื้นที่สำคัญใช้แย่งเสบียงอาหารจากข้าศึก พื้นที่ลำบากรีบผ่านให้พ้นไป พื้นที่ถูกล้อมใช้แผนลับ พื้นที่สังหารควร สู้สุดชีวิต

❷

ขุนศึกที่เชี่ยวชาญการรบสมัยก่อน จะทำให้ทัพหน้า และทัพหลังของข้าศึกติดต่อกันไม่ได้ทำให้กำลังใหญ่กำลังเล็กช่วยเหลือกันไม่ ได้ ทำให้คนสูงคนต่ำช่วยกันไม่ได้ ทำให้นายกับบ่าวช่วยกันไม่ได้ ทำให้ทหารข้าศึกที่แตกกระจายรวมกันไม่ติด ถึงรวมติดก็ไม่เป็นระเบียบ *ดังนี้*

ฝ่ายเราจะเริ่มเคลื่อนไหวเมื่อได้เปรียบ
ถ้ายังไม่ได้เปรียบไม่เคลื่อนไหว รอคอยโอกาสที่ได้เปรียบ

3

การสงครามนั้น ความรวดเร็วเป็นอันดับหนึ่ง

ใช้จังหวะที่ข้าศึกกำลังเตรียมการ
ใช้วิธีที่ข้าศึกคาดไม่ถึง
ใช้การโจมตีสถานที่ที่ข้าศึกไม่มีการเตรียมการป้องกัน

4

ปกติการโจมตีประเทศข้าศึก

ถ้าบุกลึกเข้าไปยึดพื้นที่สำคัญในประเทศข้าศึก ฝ่ายเราต้องสามัคคีกันไว้ เนื่องจากเป็นพื้นที่แตกของข้าศึก ข้าศึกจะไม่สามารถต้านทานเราได้ และหากพื้นที่นั้นอุดมสมบูรณ์ เสบียงอาหารที่มาเลี้ยงกองทัพก็จะเพียงพอ และเมื่อเลี้ยงดูทหารเป็นอย่างดีแล้ว อย่าให้ต้องเหนื่อยอ่อน เพิ่มขวัญ และกำลังใจในการรบ ใช้แผนลับเคลื่อนกำลังจนข้าศึกไม่สามารถคาดการณ์ได้ จะไปที่ใดใดทหารที่ต้องตาย หรือหนีตายจะไม่ปรากฏ ถ้าระดับนายกองสู้อย่างสุดความสามารถ

ทำไมจะไม่ได้มาซึ่งชัยชนะเล่า แม้เหล่าทหารจะตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายก็มิเกรงกลัว มิต้องมีสัญญาก็ช่วยเหลือกัน มิต้องสั่งการใดใดก็ปฏิบัติด้วยความจริงใจ แม้ต้องตายจิตใจก็ไม่เปลี่ยนแปลง แม้เมื่อหลีกเลี่ยงไม่ได้ออกคำสั่งรบขั้นเด็ดขาด ถึงน้ำตาจะไหลนองเนื่องจากผู้ต้องจากไป แต่ในสถานการณ์คับขันเช่นดังนี้

ทุกคนจะกล้าหาญอย่างที่สุด

5

ฉะนั้น

ยอดนักรบนั้นเรียกว่าสู้ยิบตา สู้ยิบตานั้นเหมือนมดแมลงที่อยู่ตามเขานั่นเองเมื่อโจมตีด้วยส่วนหัว ส่วนหางก็จะเข้ามาช่วย เมื่อโจมตีด้วยส่วนหาง ส่วนหัวจะเข้าช่วยเมื่อถูกโจมตีที่ท้อง ส่วนหัว และส่วนหางจะเข้าช่วย และโจมตีข้าศึกพร้อมกัน

บทที่ 12 ไฟ

第十二计火

❶ ซุนวูกล่าวไว้ ปกติการรุกด้วยไฟมี 5 ประการ

- เผาคน
- เผาเสบียง
- เผาอาวุธ
- เผายุทธปัจจัย
- เผาเส้นทาง

การใช้ไฟนั้น มีเงื่อนไขที่แน่นอน การใช้ไฟบินนั้น ก็เช่นกัน ต้องมีเครื่องมือที่แน่นอน การเริ่มทำการรุกด้วยไฟนั้นมีเวลาที่เหมาะสม มีวันที่เหมาะสม

❷

ปกติแล้วการรุกด้วยไฟนั้น เมื่อฝ่ายเราเริ่มจุดไฟขณะกองบัญชาการข้าศึกติดไฟ ให้ระดมทหารเข้ารบ แต่ถึงแม้ไฟติดแล้วข้าศึกยังเงียบอยู่ ให้รอก่อน จะรบทันทีนั้นไม่ได้ ปล่อยให้ไฟเผาไป พิจารณาสถานการณ์แล้วถ้าโจมตีได้ให้รบ ถ้าโจมตีไม่ได้อย่ารบ แม้ไฟลุกลามจากภายนอก ถ้าสถานการณ์เหมาะสมก็รบได้ อย่าโจมตีใต้ลม ใช้ลมตอนกลางวัน อย่าใช้ลมกลางคืน ระมัดระวังการเปลี่ยนแปลงของไฟ รอบคอบ เป็นยุทธวิธีการใช้ไฟ

❸

ฉะนั้น

การใช้ไฟช่วยในการโจมตีได้ ถือว่าฉลาด

การใช้น้ำทำลายข้าศึกได้ ถือว่าเป็นอำนาจ

4

การที่รุกรบได้ชัยต่อข้าศึก แต่ไม่สามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้ ถือว่าโชคร้ายไร้ประโยชน์ ถ้ามิใช่เพราะประโยชน์ของบ้านเมือง อย่าทำ ถ้าทำแล้วไม่สามารถสำเร็จได้ อย่าใช้กำลัง ถ้ามิได้ตกอยู่ในอันตราย อย่ารบ

แม่ทัพไม่สามารถจัดกระบวนศึกได้ก็เพราะความแค้นเคือง

ทหารย่อมรบไม่ได้ก็เพราะความโกรธ

ชั่วขณะในอารมณ์โกรธ อาจกลับมาเกิดความสบายใจ

ชั่วขณะแค้นเคือง อาจกลับมาเกิดความพึงพอใจ

แต่บ้านเมืองเมื่อพินาศย่อยยับแล้ว ไม่อาจซ่อมแซมได้ คนตายย่อมมิอาจฟื้น

ฉะนั้น แม่ทัพที่ฉลาดจะมีการตัดสินใจดี รอบคอบ

บ้านเมืองย่อมรักษาได้มั่นคง กองทัพย่อมดำรงอยู่ได้

บทที่ 13 สายลับ

刺探

❶

การจัดกองทัพด้วยกำลังคนมากมายโดยส่งออกไปรบในที่ไกล ย่อมเกิดความสิ้นเปลืองที่รบกวนต่อเนื่องไปทั่วทั้งบ้านเมือง ประชาชนจะพากันอิดโรย แม้กระนั้น หากแม่ทัพตระหนี่ ที่จะใช้ทรัพย์สินมหาศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรองข้าศึก แม่ทัพผู้นี้ย่อมไม่เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ย่อมไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นแม่ทัพได้

ปกติยอดนักรบชนะข้าศึกได้เสมอด้วยการรู้ล่วงหน้าก่อน การรู้ล่วงหน้าก่อน มิได้ใช้เวทมนต์คาถา มิได้ใช้การดูฤกษ์ยาม และมิได้ใช้การคำนวณอนาคตใดใดจากเหตุการณ์ในอดีต แต่เขาจะพึ่งพาบุคคลพิเศษ จะต้องเป็นบุคคลเฉพาะจริงที่รู้สถานการณ์ของข้าศึกนั่นเอง

“ดังกล่าวย่อมต้องเป็นสายลับ”

❷

สายลับที่ใช้งานมีอยู่ 5 ประเภท กล่าวคือ

- สายลับในพื้นที่
- สายลับใน
- สายลับสองหน้า
- สายลับที่ยอมตาย
- สายลับที่รอดกลับมา

❸

ในบรรดาผู้สนิทสนมใกล้ชิดแม่ทัพ ไม่มีผู้ใดใกล้ชิดไปกว่าสายลับ ไม่มีใครได้บำเหน็จรางวัลมากกว่าสายลับ และไม่มีเรื่องราวใดเป็นความลับมากไปกว่าเรื่องในหน่วยสืบราชการลับ

“ผู้มีมนุษยธรรมมาก มีความยุติธรรมมากใช้งานสายลับไม่ได้
ผู้ไม่ละเอียด ไม่มีไหวพริบย่อมเอาความจริงจากสายลับไม่ได้
ในกรณีแผนลับแตกผู้เกี่ยวข้องย่อมต้องโทษประหาร”

❹

ปกติเมื่อต้องการเข้าโจมตีที่ใด ต้องการสังหารใคร จำเป็นต้องรู้จักนายทหารข้าศึก ผู้บังคับบัญชาข้าศึก ฝ่ายเสนาธิการ องครักษ์ สายลับต้องสืบเรื่องราวของบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้โดยละเอียด จึงสามารถกระทำตามความต้องการได้

❺

เป็นเรื่องสำคัญต้องหาสายลับของข้าศึกที่มาสืบข่าวฝ่ายเราให้พบ แล้วทำให้สายลับผู้นั้นกลับทำงานให้เรา ด้วยความระมัดระวังรอบคอบ ย่อมได้สายลับสองหน้า เมื่อได้สายลับสองหน้า ย่อมได้สายลับในพื้นที่ และสายลับใน ซึ่งจะทำให้ฝ่ายเราสามารถส่งสายลับที่ยอมตายไปปล่อยข่าวลวงข้าศึก

แม่ทัพจะต้องรู้เท่าทันสายลับทุกประเภท

โดยปฏิบัติต่อสายลับสองหน้าอย่างอิสระ

ข้อคิดจาก พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง

จากตำราพิชัยสงคราม SUNTZU 13 บทไม้ตาย เราสามารถนำมาใช้กับการพัฒนากองทัพอากาศในปัจจุบันและอนาคตได้

โดยผมขอยกตัวอย่างเพียงบทที่ 3 เรื่อง “นโยบายศึก” เท่านั้น ซึ่งมีข้อความสำคัญว่า “รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้งยังมิใช่ยอด สยบข้าศึกได้ไม่ต้องรบ เป็นยอดนักรบ”

นัยยะสำคัญคือ การสงครามนั้นถ้าจะทำให้ชนะได้โดยไม่เกิดการรบกันจะเป็นการดีที่สุด วิธีการคิดแบบนี้แปลความได้ 2 นัยยะ

นัยยะที่ 1 เป็นวิถีหรือหนทาง (Ways) หนึ่งใน “หลักการวางแผนทางยุทธศาสตร์” ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายสุดท้าย (Ends) วิถีหรือหนทาง (Ways) และวิธีการหรือเครื่องมือ (Means) ซึ่งเป็นหลักการที่กองทัพอากาศนำมาใช้ในการเสริมสร้างขีดความสามารถกองทัพอากาศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการโดยใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางเป็นหลัก รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถของกองทัพอากาศอีก 10 ด้าน ยกตัวอย่างเช่น ขีดความสามารถด้านการข่าวและความมั่นคง ขีดความสามารถด้านการยุทธ ขีดความสามารถด้านการส่งกำลังบำรุง และอื่น ๆ ให้มีศักยภาพและสมรรถนะสูงสุด ด้วยความฉลาดรอบคอบ จนทำให้ฝ่ายตรงข้ามที่จะมาทำสงครามด้วยเกิดความหวาดหวั่น ไม่กล้ารุกราน เพราะมองเห็นว่า หากเข้าทำสงครามกับฝ่ายเรา จะต้องพ่ายแพ้กลับไปแน่นอน จึงทำให้การทำสงครามไม่เกิดขึ้น

นัยยะที่ 2 เป็นหลักการของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ที่มีฝ่ายเสนาธิการที่ชาญฉลาด ที่สามารถประมาณสถานการณ์ของฝ่ายตนเอง และฝ่ายตรงข้ามได้ก่อนที่จะทำการศึก ซึ่งเป็นการประเมิน “ผลประโยชน์” ที่จะได้จากการทำศึก และ “ความเสียหาย” ที่เกิดขึ้น โดยต้องเปรียบเทียบปัจจัยทั้งสองตัวนี้ หากประเมินแล้วความเสียหายมีมากเกินผลประโยชน์ที่จะได้รับ ก็ไม่ควรจะทำศึกนั้น แต่หากความเสียหายน้อยกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ จึงจะทำการศึก ทั้งนี้หากประเมินแล้วการศึกนั้นจะเกิดความเสียหายมีน้อยมาก หรือแทบจะไม่มี (ซึ่งหมายถึง ชนะได้ โดยไม่ต้องทำการศึก) ย่อมส่งผลให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดนั่นเอง

สำหรับบทไม้ตายอื่น ๆ อีก 12 บท ขอให้ผู้อ่านลองไปประยุกต์ใช้ด้วยตนเอง เหมือนกับที่ผมเคยประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและประยุกต์ใช้ในกองทัพอากาศ ซึ่งจะต้องศึกษาประวัติศาสตร์การสงครามและนำหลักนิยมต่าง ๆ มาประกอบในการคิด รวมทั้งต้องนำเทคโนโลยีในยุค 4.0 มาประกอบการพิจารณาด้วย

สุดท้ายนี้ ผมขอให้ผู้อ่านได้รับความรู้ แนวคิด จากตำราพิชัยสงคราม SUNTZU นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและองค์กรต่อไป

ประวัติผู้แปลบทความ

พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง

ผู้บัญชาการทหารอากาศ

ด้านการศึกษา	ด้านการทำงาน
- โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 10 - โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 16 - โรงเรียนนายเรืออากาศ รุ่นที่ 23 - โรงเรียนนายร้อยรวม ประเทศญี่ปุ่น รุ่นที่ 26 - โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ 64 - โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ รุ่นที่ 36 - โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ (ญี่ปุ่น) รุ่นที่ 41 - วิทยาลัยการทัพอากาศ (ญี่ปุ่น) รุ่นที่ 40 - วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 54 - สถาบันวิทยาการพลังงาน รุ่นที่ 5 - หลักสูตรการกำกับดูแลกิจการสำหรับกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของรัฐวิสาหกิจและองค์กรมหาชน รุ่นที่ 15 **ราชการพิเศษที่สำคัญ** - ตุลาการศาลทหารสูงสุด - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ - สมาชิกสภากลาโหม - ประธานกรรมการ บริษัท อุตสาหกรรมการบินจำกัด - กรรมการ บริษัท ท่าอากาศไทย จำกัด (มหาชน) - กรรมการ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	- พ.ศ.2526 ศิษย์การบิน โรงเรียนการบิน - พ.ศ.2527 นักบินประจำหมวดบิน 2 ฝ่ายยุทธการ ฝูงบิน 101 กองบิน 1 - พ.ศ.2531 นายทหารการฝึก ฝ่ายยุทธการ ฝูงบิน 102 กองบิน 1 - พ.ศ.2536 นายทหารฝ่ายเสนาธิการ กองฝึกภาคอากาศ กรมยุทธการทหารอากาศ - พ.ศ.2539 รองผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการรบ กรมยุทธการทหารอากาศ - พ.ศ.2541 รองผู้อำนวยการกองการศึกษา วิทยาลัยการทัพอากาศ ฯ - พ.ศ.2544 ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน กรมข่าวทหารอากาศ - พ.ศ.2548 นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำกรมข่าวทหารอากาศ - พ.ศ.2549 รองเจ้ากรมข่าวทหารอากาศ - พ.ศ.2550 รองผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ - พ.ศ.2551 ผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ - พ.ศ.2552 เจ้ากรมยุทธการทหารอากาศ - พ.ศ.2555 ผู้ช่วยเสนาธิการทหารอากาศ ฝ่ายยุทธการ - พ.ศ.2556 รองเสนาธิการทหารอากาศ - พ.ศ.2557 เสนาธิการทหารอากาศ - พ.ศ.2559 ผู้บัญชาการทหารอากาศ

คณะทำงานจัดทำหนังสือ "ตำราพิชัยสงคราม ซุนวู"

1. พลอากาศตรี สุพจน์ เต่าทอง
2. นาวาอากาศเอก กฤษฎา ทับเทศ
3. นาวาอากาศเอก สุธี รักชาติ
4. นาวาอากาศเอก อภิชาติ นาถนิติธาดา
5. นาวาอากาศเอก พิเชษฐ เกษม
6. นาวาอากาศเอก กฤศนิน จันทนา
7. นาวาอากาศโท สำราญ ชอบใจ
8. นาวาอากาศโท พีรวัส ใจหวัง
9. นาวาอากาศโทหญิง อรุณี ผาดไธสง
10. นาวาอากาศโท ถาวร อรัญญะ
11. นาวาอากาศโท นรากร น้อยสุวรรณ์
12. จ่าอากาศเอก วุฒิชัย ยืนยาว

รูปภาพจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

- http://suntzuthai.blogspot.com/?view=snapshot
- https://es.pngtree.com/freepng/ink_1170796.html
- https://th.pngtree.com/freepng/chinese-ink-painting-mountains_1633222.html
- https://dixiao.org
- http://m.588ku.com/sucai/2852415.html

บันทึก .....

บันทึก .....